

Nr 60.

Ankom till riksdagens kansli den 12 maj 1925 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lindring i betalningsvillkoren för lån från dräneringsfonden.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 13 mars 1925 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 187, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att, utan hinder av gällande bestämmelser angående villkoren för lån från dräneringsfonden och under förutsättning, att vederbörande hushållningssällskap visat sig hava, efter prövning i varje särskilt fall, medgivit dräneringslånenes innehavare motsvarande anstånd, betalningstiden må framflyttas ett år för alla under 1925 och därefter till betalning förfallande annuiteter å från dräneringsfonden till hushållningssällskap utlämnat statslån samt att amorteringstiden för dylikt lån, som enligt fastställd amorteringsplan icke till fullo återbetalts den 1 januari 1925, må förlängas med fem år.

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till berörda statsrådsprotokoll.

Motion.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren före propositionens avlåtande väckt, till utskottet hänvisad motion, nr 241, av herrar *Hammarlund* och *Westman*, vari hemställt, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till innevarande års riksdag om sådan ändring av grunderna för lån ur dräneringsfonden, att amorteringstiden utsträcker från 5 till 10 år.

I fråga om motiveringen härför hänvisas till motionen.

Dräneringsfonden inrättades genom beslut av 1918 års lagtima riksdag (skr. nr 370), varvid riksdagen till fonden anvisade sammanlagt 9,000,000 kronor. Redan följande år tillfördes fonden ytterligare 5,000,000 kronor (skr. nr 332), vadan alltså inalles till densamma anvisats 14,000,000 kronor. Genom beslut vid riksdagen 1920 (skr. nr 346) överfördes emellertid 2,000,000 kronor av de sålunda anvisade medlen till täckdikningslånefon-

den, varjämte samtidigt beslöts, att å lån från dräneringsfonden inflytande kapitalavbetalningar skulle från och med år 1921 tillföras täckdikningslånefonden.

Enligt i statsrådsprotokollet meddelad uppgift uppgå dräneringsfondens utlånade medel för närvarande till i runt tal 5,650,000 kronor.

Villkoren för lån från dräneringsfonden återfinnes i kungörelsen den 20 juni 1918 (nr 461). I punkt 4 av nämnda kungörelse stadgas bland annat, att å statslån från nämnda fond icke erlägges någon ränta, samt att, sedan statslånet innehafts under två år från lyftningsdagen, en femtedel av det ursprungliga beloppet skall återbetalas vid utgången av vart och ett av de därpå följande fem åren:

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Tillskapandet av dräneringsfonden ingick såsom ett led i de åtgärder, som under kristiden vidtogos från statsmakternas sida för att öka jordbrukets avkastning och därigenom i möjligaste mån trygga landets självförsörjning. Det starka prisfall å lantbruksprodukter, som kännetecknat åren 1922 och 1923, i förening med de sistförflutna två årens svaga skörderesultat, har utan tvivel ställt åtskilliga innehavare av dräneringslån i en synnerligen brydsam situation. I likhet med vad lantbruksstyrelsen uttalat, anser även jag, att ett fortsatt fasthållande vid de amorteringsbestämmelser, som nu gälla i fråga om dylika lån, måste för låntagarna medföra betydande ekonomiska svårigheter. Särskilt gäller detta Skaraborgs län, där ett stort antal dylika lån upptagits och där de senaste två årens skördeförhållanden varit sämre än i ett flertal andra län. Jag vill därför tillstyrka, att åtgärder vidtagas för att bereda låntagarna en verksam lättnad. Såsom en lämplig form för åstadkommande av en sådan lättnad har föreslagits medgivande av ett års moratorium för samtliga återstående inbetalningar å lånen och en med fem år förlängd amorteringstid för vid 1925 års ingång till någon del oguldna lån för låntagare, som därom komme att ansöka och som styrkte sig vara i synnerligt behov därav. Jag ansluter mig till detta förslag ävensom därtill, att hushållningssällskapen må bemyndigas att pröva ansökningar om erhållande av de ifrågasatta lättnaderna. Då emellertid även återbetalning inom de vidgade gränser, vilka nu av mig tillstyrkas, bör anses vara en angelägenhet, som endast berör hushållningssällskapen och de enskilda låntagarna, anser jag icke lämpligt att medgiva låntagarna någon klagorätt hos Kungl. Maj:t över hushållningssällskaps ifrågavarande beslut. Däremot ligger det i sakens natur, att hushållningssällskapen måste delgiva statskontoret sina beslut i förevarande frågor.»

Då utskottet delar den av departementschefen sålunda uttalade uppfattningen, biträder utskottet Kungl. Maj:ts förevarande framställning, vilken ock innefattar ett tillgodoseende av motionärernas önskemål.

Utskottet.

Under åberopande härav hemställer utskottet,

- a) att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition,
- b) att den i ämnet väckta motionen II: 241 må anses besvarad genom vad utskottet här ovan föreslagit.

Stockholm den 11 maj 1925.

På jordbruksutskottets vägnar:

PAUL HELLSTRÖM.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Hellström*, *Sederholm*, *Nilsson* i *Kabbarp*, *Boberg*, *Norin*, *Gabrielsson*, *Andersson* i *Fältenborg* och *Luterkort*, samt

från andra kammaren: herrar *Sjöblom*, *Uddenberg* i *Karlskoga*, *Andersson* i *Grimbo*, *Hedlund* i *Häste*, *Sjölander*, *Gustafson* i *Vimmerby*, *Johanson* i *Hallagården*, *Månsson* i *Erlandsro* och *Olsson* i *Rödningsberg*.
